

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2025 m. birželio 27 d. Nr. 21RE-600

(AG-498/03-2025)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno, Edvardo Juciaus (Komisijos posėdžio pirmininkas ir pranešėjas) ir Remigijaus Kalašnyko,

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos (duomenys neskelbtini) skundą dėl atsakovės Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2025-05-12 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja (duomenys neskelbtini) (toliau – ir pareiškėja) skundu Komisijos prašo: 1. Panaikinti kuo skubiau atsakovės Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – ir Tarnyba, atsakovė) patarėjos (duomenys neskelbtini) 2025-05-12 sprendimą (rašta) Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl individualios situacijos vertinimo“ (toliau – ir Sprendimas) kaip iš esmės nepagrįstą, perteklinį, šališką ir neteisėtą. 2. Įpareigoti atsakovę nedelsiant priimti sprendimą dėl advokato pareiškėjai skyrimo Klaipėdos apygardos teismo civilinėje byloje Nr. 2-574-460/2025 (teisėja (duomenys neskelbtini)) su notare (duomenys neskelbtini) (toliau – Notarė) dėl nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia, niekine ir restitucijos taikymo.

Pareiškėja skunde nurodė, kad Sprendime atsakovė nepagrįstai kaltina pareiškėją dėl suklastotos 241,89 Eur dydžio neva skolos jai nesumokėjimo, faktiškai už nesuteiktą pareiškėjai jokią teisinę pagalbą ir dėl Tarnybos advokatės (duomenys neskelbtini) tyčia padarytos pareiškėjai žalos ir nuostolių Klaipėdos apylinkės teismo civilinėje byloje su ieškove AB „Klaipėdos Energija“, faktiškai jai piktavališkai pačiai atsisakius išreikalauti iš šios ieškovės reikalingus dokumentus bei ignoruojant tinkamai atstovauti jai byloje dėl skolos panaikinimo, prašant Tarnybą ne nutraukti antrinę teisinę pagalbą, o pakeisti netinkamą advokate kitu, tinkamu advokatu. Tai yra pareiškėjos teisė, to Tarnyba šališkai, neteisėtai ir suinteresuotai neatliko ir nutraukė pareiškėjai teisinę pagalbą visiškai, reikalauja pinigų už nesuteiktą teisinę pagalbą, t. y. galimai sukčiaujant, keršijant pareiškėjai ir siekiant neteisėto praturtėjimo tikslų. Tarnyba sukuria tik iliuziją, kad esą teikia teisinę pagalbą, o iš tikrųjų neteikia jokios pagalbos ir pareiškėją 14 metų apgaudinėja. Terminas apskūsti Sprendimą nėra praleistas.

Pasak pareiškėjos, Tarnyba apsimeta, esą jai nežinoma pareiškėjos sunki materialinė padėtis ir sveikatos būklė, t. y. kad ji yra neįgalus, didelius spec. poreikius turintis asmuo, invalidė, senatvės pensininkė, darbo stažas Lietuvoje virš 34 metų ir kad pareiškėjai nuo 2025-01-16 nustatyta rūpyba. Be to, neįgaliesiems, didelių specialiųjų poreikių turintiems asmenims apskritai nereikia teikti jokios pažymos apie gautą senatvės pensiją ir išskaitymus iš jos ir kitas išmokas bei specialiai įrodinėti bylos sudėtingumą ir aplinkybes, kai iš pateiktų Tarnybai procesinių dokumentų kopijų aiškiai matosi, kad pareiškėja apgauta Notarės ir kad jos patvirtintos sutarties pagrindu jau yra faktiškai tyčia nusavintas ar net pavogtas iš pareiškėjos visas turtas ir pinigai, todėl jos patvirtinta pirkimo–pardavimo sutartis pripažintina niekine, negaliojančia ir neteisėta bei teismo prašoma taikyti restituciją. Esant tokiai padėčiai, pareiškėjai skubos tvarka reikalinga 100 proc. valstybės garantuojama ir apmokama kvalifikuota teisinė pagalba ir žyminio mokesčio apmokėjimas įstatymo numatyta tvarka.

Pareiškėjos teigimu, Tarnyba mato per sistemą visus reikalingus jai duomenis ir net proceso eigą, taigi, yra nereikalingas papildomas jų pateikimas, tai yra perteklinis reikalavimas ir tik

sąmoningai apsunkina pareiškėjos padėtį ir teisę į veiksmingą teisinę pagalbą per kuo trumpesnę terminą, t. y. per 7 darbo dienas, tačiau šis terminas yra tyčia pažeistas.

Analogiški atsakovės nepagrįsti, šališki ir tyčinio vilkinimo veiksmai jau buvo apskūsti Komisija, priimtas 2024-08-07 sprendimas Nr. 21RE-(AG-519/07-2024), kuriuo pareiškėjos skundas patenkintas, o Tarnybos 2024-04-11 sprendimas buvo panaikintas. Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmų 2025-04-03 sprendimu administracinėje byloje Nr. eI2-2885-631/2025 panaikintas [atmestas] Tarnybos nepagrįstas skundas (b. l. 1–2).

Atsakovė Tarnyba prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime paaiškino, kad Tarnybos Kauno skyriaus 2023-05-12 sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) pareiškėjai buvo suteikta antrinė teisinė pagalba civilinėje byloje dėl skolos už šilumos energiją priteisimo (bylos Nr. e2-4885-980/2023), kurioje ji yra atsakovė, parengti procesinius dokumentus, atstovauti pirmos instancijos teisme, valstybei garantuojant ir apmokant 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Pareiškėjai neįvykdžius Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnyje nurodytos pareigos, t. y. nepateikus Tarnybos prašomos informacijos per nustatytus terminus, nebendradarbiaujant su paskirta advokate, Tarnybos Kauno skyriaus 2023-10-31 sprendimu antrinės teisinės pagalbos teikimas pareiškėjai, vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 9 punktu, buvo nutrauktas ir pareiškėja buvo įpareigota Tarnybai atlyginti antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas – 241,89 Eur. Tarnyba, įvertinusi tai, kad pareiškėja nėra apmokėjusi antrinės teisinės pagalbos išlaidų, Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams 2025-03-07 pateikė prašymą dėl įmokos už pareiškėjai suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo. Tarnybos turimais duomenimis, administracinė byla Nr. eI2-9933-621/2025 dėl įmokos už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo nėra išnagrinėta, todėl šiuo metu Tarnybos Kauno skyriaus 2023-10-31 sprendimas nepanaikintas ir yra galiojantis. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja iki šios dienos nėra apmokėjusi nurodytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, taip pat Tarnyboje nėra gautas pareiškėjos prašymas dėl mokėjimo išdėstymo dalimis, antrinė teisinė pagalba, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu, pareiškėjai neteiktina.

Tarnyba pažymėjo, kad antrinės teisinės pagalbos teikimas pagal Tarnybos Kauno skyriaus 2023-05-12 sprendimą pareiškėjai buvo nutrauktas, nes ji netinkamai vykdė Įstatymo nustatytą pareigą bendradarbiauti su jai antrinę teisinę pagalbą teikti paskirta advokate ir Tarnyba bei teikti valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti reikalingą išsamią ir teisingą informaciją. Pareiškėjai tinkamai nebendradarbiaujant su advokate ir nepateikus jai reikalingos informacijos, advokatė neturėjo galimybės suteikti pareiškėjai efektyvią antrinę teisinę pagalbą. Skirta antrinė teisinė pagalba negalėjo būti kokybiška ir efektyvi ne dėl Tarnybos ar paskirtos advokatės veiksmų (neveikimo), o dėl pačios pareiškėjos elgsenos, nenoro bendradarbiauti su paskirta advokate. Aplinkybė, kad teikiant antrinę teisinę pagalbą pareiškėja savarankiškai, nepasitarusi su advokate, teikė teismui papildomus prašymus, savaime nereiškia, kad antrinė teisinė pagalba pareiškėjai buvo teikiama netinkamai, kad užmokestis advokatei už antrinės teisinės pagalbos teikimą pagal šį sprendimą neturėtų būti mokamas ar kad pareiškėja turėtų būti atleista nuo šių išlaidų atlyginimo.

Pareiškėja 2025-05-02 prašyme suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – 2025-05-02 Prašymas) išreiškė pageidavimą, kad Tarnyba įvertintų jos sunkią sveikatos būklę, turtinę padėtį, tačiau nepateikė informacijos ir ją pagrindžiančių dokumentų, reikalingų pareiškėjos individualiai situacijai įvertinti. Skundžiamu Tarnybos raštu pareiškėja informuota, jog vadovaujantis Įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi, norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo privalo pateikti Tarnybai ne tik nustatytos formos prašymą, teisę gauti antrinę teisinę pagalbą patvirtinančius dokumentus, bet ir jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus. Tarnyba, priimdama sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo, turi vertinti jai pateiktą prašymą ir papildomus dokumentus bei patikrinti ar nėra Įstatyme nustatytų pagrindų, kai antrinė teisinė pagalba neteikiama (Įstatymo 11 straipsnio 7 dalis). Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja nepateikė individualios situacijos vertinimui bei reikalingos su pareiškėjos keliamu reikalavimu susijusios informacijos ir dokumentų, Tarnyba 2025-05-12 raštu kreipėsi į pareiškėją su prašymu per 20 kalendorinių dienų pateikti nurodytus duomenis; informavo pareiškėją apie galimybę pasinaudoti pirmine teisine pagalba.

Per nustatytą terminą pareiškėja nepateikė Tarnybos Sprendime prašomų duomenų, todėl Tarnyba 2025-06-09 raštu pakartotinai kreipėsi į pareiškėją su prašymu per 14 dienų nuo rašto išsiuntimo dienos pateikti aukščiau nurodytą informaciją ir dokumentus.

Pareiškėja su 2025-05-02 Prašymu Tarnybai pateikė neįgaliojo pažymėjimo ir Klaipėdos apygardos teismo 2025-04-18 nutarties civilinėje byloje Nr. 2-574-460/2025 kopijas, tačiau skundžiamu Sprendimu prašomos informacijos ir dokumentų pareiškėja Tarnybai nepateikė. Įstatymo 11 straipsnio 10 dalyje numatyta, kad Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimoms) turtas ir (ar) asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15–20 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai apmokėti, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui. Šiuo atveju Tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Tarnybai kartu su prašymu pareiškėja nėra pateikusi duomenų apie jos turtinę padėtį (nurodomu laikotarpiu gautas pajamas, patirtas vartojimo išlaidas, turimą nekilnojamąjį, deklaruotiną kilnojamąjį turtą), todėl ši informacija Tarnybai nėra žinoma. Duomenys apie pareiškėjos patirtas vartojimo išlaidas (pavyzdžiui, apmokėtos komunalinių mokesčių sąskaitos, išlaidos vaistams, gydymui ar pan.), taip pat duomenys apie jos turimą išsilavinimą nėra saugomi registruose, prie kurių Tarnyba turėtų prieigas. Tarnyba iš valstybės ar savivaldybės registru gali gauti duomenis apie pareiškėjos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, savivaldybės, Nacionalinės mokėjimų agentūros gautas pajamas (jeigu buvo gautos), tačiau duomenys apie kitas jos galimai gautas pajamas (pavyzdžiui, apie pajamas, išmokėtas kaip žalos atlyginimą (jei tokių pajamų buvo gauta), gaunamą išlaikymą (jeigu buvo gautas), apie mokymosi įstaigos teikiamą stipendiją (jeigu buvo teikiama) ar pan.), pareiškėjai nepateikus papildomos informacijos, Tarnybai nėra žinomi.

Atsakovė rėmėsi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, 6 straipsniu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika; pažymėjo, kad į Komisiją asmuo turi teisę kreiptis tik dėl jam teisinės pasekmės sukeliančių individualių teisės aktų, priimtų viešojo administravimo srityje; skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą, taip pat dėl informacinio pobūdžio raštų, kuriuose nėra jokių viešojo administravimo subjekto patvarkymų (įpareigojimų), skirtų pareiškėjui.

Vadovaujantis Įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi, jeigu pareiškėjas nepateikė visų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, Tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per Tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 10 darbo dienų, pateikti trūkstantus dokumentus. Pareiškėjui nepateikus prašomų dokumentų, Tarnyba priima sprendimą neteikti antrinės teisinės pagalbos pagal Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 14 punktą. Tarnyba turi pareigą vertinti pareiškėjo reikalavimo pagrįstumą, prašyti reikiamos informacijos, o asmeniui jos nepateikus, atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą. Tarnybos atsisakymas teikti antrinę teisinę pagalbą Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 14 punkto pagrindu neapriboja asmens teisės pakartotinai kreiptis į Tarnybą su prašymu suteikti antrinę teisinę pagalbą, pateikiant reikiamus dokumentus ir informaciją. Atsakovė laikosi nuomonės, kad teisėtai ir pagrįstai kreipėsi į pareiškėją su prašymu pateikti papildomus duomenis; nėra pagrindo naikinti Tarnybos Sprendimą ir priimti sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (b. l. 28–31, 69).

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Tarnybos Sprendimo teisėtumo ir įpareigojimo Tarnybą nedelsiant priimti sprendimą dėl advokato pareiškėjai skyrimo nurodytoje civilinėje byloje.

Remiantis bylos medžiaga, nustatyta, kad pareiškėja pateikė Tarnybai 2025-05-02 Prašymą, pažymėdama, kad skubus, ir prašė suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – ir antrinė teisinė pagalba) civilinėje byloje Nr. 2-574-460/2025; skirti advokatą Klaipėdos apygardos

teisme dėl pirkimo–pardavimo sutarties, patvirtintos Notarės, pripažinimo niekine, negaliojančia, jos panaikinimo, restitucijos taikymo, žalos atlyginimo. Pareiškėja taip pat prašė įvertinti pareiškėjos sunkią sveikatos, turtinę padėtį (2025-05-02 Prašymo 10 punktą). Prie 2025-05-02 Prašymo pridėjo Klaipėdos apygardos teismo 2025-04-18 nutarties civilinėje byloje Nr. 2-574-460/2025 (nutartimi pareiškėjai buvo nustatytas terminas ieškinio trūkumams pašalinti) ir neigaliojo pažymėjimo (išduotas 2022-09-15, nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis) kopijas (b. l. 32–38).

Tarnyba 2025-05-12 priėmė Sprendimą. Tarnyba nustatė, jog Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis (informacija pakartotinai tikrinta 2025-05-12), pareiškėja iki šios dienos nėra apmokėjusi 241,89 Eur antrinės teisinės pagalbos išlaidų pagal Tarnybos Kauno skyriaus 2023-10-31 sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini), taip pat Tarnyboje nėra gautas pareiškėjos prašymas dėl mokėjimo išdėstymo dalimis, todėl antrinė teisinė pagalba pareiškėjai, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu neteiktina. Sprendime cituojama Įstatymo 11 straipsnio 10 dalis, kad Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimos) turtas ir (ar) asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15–20 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Nurodė, kad prašyme pareiškėja išreiškė pageidavimą, kad Tarnyba įvertintų jos sunkią sveikatos, turtinę padėtį, tačiau nepateikė informacijos ir ją pagrindžiančių dokumentų, reikalingų pareiškėjos individualiai situacijai įvertinti. Informavo, kad Įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo privalo pateikti Tarnybai ne tik nustatytos formos prašymą, teisę gauti antrinę teisinę pagalbą patvirtinančius dokumentus, bet ir jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus. Kreipiantis dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo Tarnybai turi būti pateikta pakankama kokybinė informacija, leidžianti manyti, kad iškeltas ginčas bei suteiktas atstovavimas turėtų būti teisiškai prasmingas ir rezultatas gali būti pasiektas. Tarnyba, priimdama sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo, turi vertinti jai pateiktą prašymą ir papildomus dokumentus bei patikrinti, ar nėra Įstatyme nustatytų pagrindų, kai antrinė teisinė pagalba neteikiama. Pareiškėja prašyme nenurodė, koku pagrindu siekia sutartį pripažinti negaliojančia (sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindai numatyti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.80–1.93, 6.227 straipsniuose), kartu su prašymu nepateikė jokių keliamą reikalavimą pagrindžiančių dokumentų ar aplinkybių. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba prašė kuo skubiau (1) pateikti duomenis apie pareiškėjos turimą išsilavinimą ir profesiją ir tai pagrindžiančių dokumentų kopijas (jeigu turi); (2) pateikti informaciją bei ją pagrindžiančius dokumentus apie pareiškėjos gautas pajamas ir patirtas vartojimo išlaidas ir finansinius įsipareigojimus už laikotarpį nuo 2025-01-01 iki 2025-03-31, pavyzdžiui, duomenis apie apmokėtus mokesčius už komunalines paslaugas, ryšio paslaugas ir pan.; (3) patikslinti koku pagrindu siekia 2020-07-09 nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį pripažinti negaliojančia, nurodyti aplinkybes, kuriomis grindžia keliamą reikalavimą ir pateikti turimus šį keliamą reikalavimą pagrindžiančius dokumentus; (4) nurodyti aplinkybes, pagrindžiančias keliamą reikalavimą notarei dėl žalos atlyginimo, pateikti turimus patirtą žalą pagrindžiančius dokumentus (b. l. 3–4, 39–40).

Tarnyba 2025-06-09 sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl individualios situacijos vertinimo“, vadovaudamasi Įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, pakartotinai prašė pareiškėjos kuo skubiau (1) pateikti duomenis apie turimą išsilavinimą ir profesiją ir tai pagrindžiančių dokumentų kopijas (jeigu turi); (2) pateikti informaciją bei ją pagrindžiančius dokumentus apie gautas pajamas ir patirtas vartojimo išlaidas ir finansinius įsipareigojimus už laikotarpį nuo 2025-01-01 iki 2025-03-31, pavyzdžiui, duomenis apie apmokėtus mokesčius už komunalines paslaugas, ryšio paslaugas ir pan.; (3) patikslinti koku iš CK numatytu sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindu siekia 2020-07-09 nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį pripažinti negaliojančia, nurodyti aplinkybes, kuriomis grindžia keliamą reikalavimą ir pateikti turimus šį keliamą reikalavimą pagrindžiančius dokumentus; (4) nurodyti aplinkybes, pagrindžiančias keliamą reikalavimą notarei dėl žalos atlyginimo, pateikti turimus patirtą žalą pagrindžiančius dokumentus (b. l. 41–42).

Pareiškėja su Tarnybos Sprendimu nesutinka ir prašo jį panaikinti.

Ginčo teisiniams santykiams taikytinos Įstatymo ir Aprašo nuostatos.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus, nustato Įstatymas (1 straipsnio 1

dalį). Įstatyme nustatyta, kad Tarnybos uždavinys – užtikrinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą pagal šį įstatymą (9 straipsnio 2 dalis). Tarnyba, be kita ko, organizuoja antrinės teisinės pagalbos teikimą, priima sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (9 straipsnio 3 dalies 2, 3 punktai).

Pagal Įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje nustatyti atvejai, kai antrinė teisinė pagalba neteikiama, viena iš jų – jeigu pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies (11 punktas). Pagal Įstatymo 11 straipsnio 10 dalį, Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimos) turtas ir (ar) asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15–20 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai apmokėti, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui. Šiuo atveju tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Antrinės teisinės pagalbos teikimo tvarka reglamentuota Įstatymo 18 straipsnyje. Norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo pateikia Tarnybai prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus, jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus ir šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytą sutikimą, jeigu pageidauja, kad antrinę teisinę pagalbą teiktų advokatas, kuris neįtrauktas į šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nurodytus sąrašus <...> (1 dalis). Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo turi būti priimtas skubiai. Šiuo atveju sprendimas priimamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki proceso veiksmų atlikimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per Tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 10 darbo dienų, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, Tarnyba gali nustatyti trumpesnę kaip 10 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Komisijai Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (2 dalis).

Iš nurodytų Įstatymo nuostatų matyti, kad sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima Tarnyba, o jei pareiškėjas nepateikė visų nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti (be kita ko, reikalavimą pagrindžiančius dokumentus), Tarnyba praneša pareiškėjui apie būtinybę pateikti trūkstamus dokumentus. Įstatyme aiškiai apibrėžti atsisakymo suteikti antrinę teisinę pagalbą pagrindai ir atsisakymas teikti pagalbą galimas esant bent vienam iš jų.

Nagrinėjamu atveju Tarnyba ginčijamame Sprendime nurodė, kad Tarnybai nustačius, jog pareiškėja nėra apmokėjusi 241,89 Eur antrinės teisinės pagalbos išlaidų pagal Tarnybos Kauno skyriaus 2025-10-31 sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) ir nėra gautas prašymas dėl mokėjimo išdėstymo dalimis, todėl antrinė teisinė pagal pareiškėjai vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu neteiktina.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja Tarnybai pateikė 2023-05-10 prašymą suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą civilinėje byloje Nr. e2-4885-980/2023 (b. l. 50–52), Tarnybos Kauno skyriaus 2023-05-12 sprendimu dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo Nr. (duomenys neskelbtini) pareiškėjai suteikta antrinė teisinė pagalba civilinėje byloje dėl skolos už šilumos energiją priteisimo (bylos Nr. e2-4885-980/2023) (b. l. 48–49). Tarnyba 2023-10-31 sprendimu dėl antrinės teisinės pagalbos nutraukimo Nr. (duomenys neskelbtini), vadovaudamasi

Įstatymo 18 straipsnio 2, 4 dalimis, 23 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 24 straipsnio 1 dalimi, nusprendė nutraukti pareiškėjai Tarnybos 2023-05-12 sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) skirtos antrinės teisinės pagalbos teikimą ir įpareigoti pareiškėją sumokėti 256,89 Eur antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų; nurodė, kad nesumokėjus nurodytos sumos per 20 darbo dienų nuo šio sprendimo gavimo dienos, išieškojimas bus vykdomas įstatymų nustatyta tvarka (b. l. 56–58). Pareiškėjai 2023-11-21 nurodytos skolos detalizacija (b. l. 63). Tarnyba 2023-12-18 raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų apmokėjimo“ patikslino, kad pareiškėjos mokėtina suma sudaro 241,89 Eur; informavo, kad nesumokėjus nurodytos sumos per 30 dienų nuo rašto gavimo, kreipsis į teismą dėl išlaidų priteisimo (b. l. 64–65), raštas įteiktas 2024-01-22 (b. l. 68). Tarnyba Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams pateikė 2025-03-07 prašymą dėl įmokos už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo iš pareiškėjos (b. l. 43–47). Taigi, iš šių duomenų matyti, kad pareiškėjai buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, kurios teikimas Tarnybos sprendimu buvo nutrauktas ir pareiškėjai paskaičiuota mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma. Duomenų, kad Tarnybos 2023-10-31 sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos nutraukimo Nr. (duomenys neskelbtini) ir/ar 2023-12-18 raštas Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų apmokėjimo“ būtų ginčijami teisės aktų nustatyta tvarka, nėra pateikta. Esant šioms aplinkybėms, pareiškėjos argumentai dėl galimai suklastotos skolos šioje byloje nėra vertinami. Byloje nėra ginčo, kad pareiškėja nėra apmokėjusi minėtų Tarnybos jai apskaičiuotų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.

Pažymėtina, kad Įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje įtvirtinti teisinės pagalbos neteikimo pagrindai, kurie yra atskiri (savarankiški) ir atsisakymas teikti pagalbą galimas esant bent vienam iš šių pagrindų (žr., pvz., LVAT 2010-09-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A858-1157/2010). LVAT 2016-02-29 nutartyje administracinėje byloje administracinė byloje Nr. A-2478-442/2016 pažymėta, kad „vienas iš apribojimų yra nustatytas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punkte – antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies. Ši teisės norma aiškiai apibrėžia antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimo pagrindą, kuris gali būti taikomas esant dviem sąlygoms: pirma, pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje ir, antra, iki nurodyto termino jis neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies. Šio pagrindo taikymas nėra siejamas tik su Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnio nuostatomis, todėl išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktas gali būti taikomas nepriklausomai nuo to, koku pagrindu remiantis asmeniui kitoje byloje buvo nustatytos apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidos arba jų dalis, kurių asmuo neapmokėjo.“

Taigi, įvertinus nustatytas bylos aplinkybes ir vadovaujantis aptartu teisiniu reglamentavimu bei teismų praktika, darytina išvada, kad Tarnyba, gavusi pareiškėjos 2025-05-02 Prašymą (kuriam, be kita ko, pareiškėja prašė įvertinti jos sunkią sveikatos, turtinę padėtį) ir nustačiusi Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punkte numatytą pagrindą, kuomet antrinė teisinė pagalba neteikiama, turi vadovautis Įstatymo 11 straipsnio 10 dalies nuostatomis ir vertinti pareiškėjos individualią situaciją. Pagal Įstatymo 11 straipsnio 10 dalį, individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai apmokėti, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui; šiuo atveju Tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Nagrinėjamu atveju Tarnyba ginčijamame Sprendime prašė pareiškėjos pateikti trūkstamus duomenis – apie turimą išsilavinimą ir profesiją, apie gautas pajamas ir patirtas vartojimo išlaidas bei finansinius įsipareigojimus nurodytu laikotarpiu, patikslinti, koku pagrindu siekia 2020-07-09 nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį pripažinti negaliojančia, nurodyti aplinkybes, kuriomis grindžia keliamą reikalavimą ir pateikti turimus šį reikalavimą pagrindžiančius dokumentus, nurodyti aplinkybes, pagrindžiančias keliamą reikalavimą notarei dėl žalos atlyginimo, ir pateikti turimus patirtą žalą pagrindžiančius dokumentus.

Sprendimų dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo priėmimo tvarką, kai pareiškėjai kreipiasi į Tarnybą dėl savo individualios situacijos įvertinimo, nustato Sprendimų dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo priėmimo, įvertinus individualią pareiškėjo situaciją, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020-07-16 įsakymu Nr. 1R-220 (toliau – Aprašas). Pagal Aprašo 4 punktą, Tarnyba individualią pareiškėjo situaciją papildomai vertina gavusi jo rašytinį prašymą ir atsižvelgdama į pateiktus prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją. Prašymas ir jį pagrindžiantys dokumentai gali būti pateikiami asmeniškai, paštu arba elektroninėmis priemonėmis, jeigu yra galimybė identifikuoti pareiškėją. Aprašo 5 punkte nustatyta, kad individuali pareiškėjo situacija vertinama pagal šiuos kriterijus: gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį (5.1 papunktis); galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti (5.2 papunktis); galimas išlaidas advokatui teikiant pagalbą (5.3 papunktis); bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, esmę (5.4 papunktis). Vertinant Aprašo 5.1 papunktyje nurodytą kriterijų, atsižvelgiama į Lietuvos statistikos departamento nurodomą bendrojo vidaus produkto vienam gyventojui pokytį (ar jis padidėjo, ar sumažėjo, palyginti su praėjusių dviejų metų ketvirčių mėnesio rodikliais iki pareiškėjo kreipimosi), pareiškėjo turtinę padėtį, jo pateiktus duomenis apie patirtas vartojimo išlaidas ir finansinius įsipareigojimus (Aprašo 6 punktas). Vertinant Aprašo 5.2 papunktyje nurodytą kriterijų, atsižvelgiama į pareiškėjo pateiktus duomenis apie jo išsilavinimą ir profesiją (Aprašo 7 punktas). Vertinant Aprašo 5.4 papunktyje nurodytą kriterijų, atsižvelgiama į ginčo, kuriame pareiškėjas siekia gauti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą pagal ginčo dalyką ir pobūdį, keliamų reikalavimų skaičių ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, o išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais ir ginčą nagrinėjant teisme – ir į bylos apimtį, stadiją, pareiškėjo procesinę padėtį bei galimus neigiamus padarinius pasibaigus bylos nagrinėjimui (pavyzdžiui, pareiškėjas byloje yra atsakovas ir patenkinus ieškinį jam kils pareiga įvykdyti ieškinio reikalavimą) (9 punktas).

Šiuo atveju Tarnyba nustatė, kad su 2025-05-02 Prašymu nebuvo pateikti visi reikalingi dokumentai, be kita ko, būtini vertinant individualią pareiškėjos situaciją. Pareiškėja skunde Komisijai nurodė, kad Tarnyba apsimeta, esą jai nežinoma pareiškėjos sunki materialinė padėtis ir sveikatos būklė; be to, neįgaliesiems, didelių specialiųjų poreikių turintiems asmenims apskritai nereikia teikti jokios pažymos apie gautą senatvės pensiją ir išskaitymus iš jos ir kitas išmokas bei specialiai įrodinėti bylos sudėtingumą ir aplinkybes, kai iš pateiktų Tarnybai procesinių dokumentų kopijų aiškiai matosi, kad pareiškėja apgauta Notarės. Dėl šių pareiškėjos argumentų Komisija pažymi, kad pagal Įstatymo 12 straipsnio 6 punktą, teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į nustatytą turto ir pajamų lygį, turi asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba 0–25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023-12-31 0–25 proc. darbingumo lygis arba didelių specialiųjų poreikių lygis), taip pat šiame punkte nurodytų asmenų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti. Tačiau nagrinėjamu atveju Tarnyba Sprendime nurodė, kad pareiškėjai antrinė teisinė pagalba, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu, neteiktina, o tokiu atveju Tarnyba turi teisę, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 10 dalimi, vertinti individualią pareiškėjos situaciją. Tiek Įstatymo 11 straipsnio 10 dalyje, tiek Apraše nustatyti kriterijai, į kuriuos yra atsižvelgiama vertinant individualią situaciją. Šiuo atveju pareiškėja su 2025-05-02 Prašymu Tarnybai pateikė Klaipėdos apygardos teismo 2025-04-18 nutarties civilinėje byloje Nr. 2-574-460/2025 ir neįgaliojo pažymėjimo kopijas, kurie nelaikytini pakankamai pareiškėjos individualiai situacijai įvertinti pagal Įstatymo ir Aprašo nuostatas.

Pareiškėja skunde teigia, kad Tarnyba mato per sistemą visus reikalingus jai duomenis. Komisija pažymi, kad Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat valstybės registru, kitų valstybės informacinių sistemų, kitų fizinių ar juridinių asmenų gauti informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos (Įstatymo 18 straipsnio 14 dalis). Atsakovė atsiliepiame paaiškino, kad Tarnyba iš registru gali gauti duomenis apie pareiškėjos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, savivaldybės, Nacionalinės mokėjimų agentūros gautas pajamas, tačiau duomenys apie kitas pareiškėjos galimai gautas pajamas Tarnybai nėra žinomi,

duomenys apie pareiškėjos patirtas vartojimo išlaidas, duomenys apie išsilavinimą nėra saugomi registruose, prie kurių Tarnyba turėtų prieigas. Komisija, sistemiškai įvertinusi Įstatymo ir Aprašo nuostatas, daro išvadą, kad norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo Tarnybai turi pateikti ne tik prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, bet ir jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus (Įstatymo 18 straipsnio 1 dalis), o su prašymu įvertinti individualią situaciją turi pateikti tokį prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją (Aprašo 4 punktą). Nepateikus minėtų duomenų, Tarnybai gali prašyti pareiškėjos pateikti trūkstamus dokumentus (Įstatymo 18 straipsnio 2 dalis). Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad atsakovė pagrįstai ginčijamu Sprendimu prašė pareiškėjos pateikti Sprendime nurodytus duomenis/informaciją.

Pareiškėja skunde nurodė, kad analogiški atsakovės nepagrįsti, šališki ir tyčinio vilkinimo veiksmai jau buvo apskūsti Komisijai ir priimtas 2024-08-07 sprendimas, kuriuo pareiškėjos skundas patenkintas. Pareiškėja su skundu pateikė Komisijos 2024-08-07 sprendimą administracinėje byloje Nr. AG-519/03-2025 (b. l. 6–10) ir Regionų administracinis teismo 2025-04-03 sprendimą administracinėje byloje Nr. eI2-2885-631/2025, kuriuo Tarnybos skundas dėl minėto Komisijos sprendimo ir pareiškėjos skundo atmestas kaip nepagrįstas (b. l. 11–15). Dėl minėtų pareiškėjos argumentų Komisija pažymi, kad pareiškėjos nurodyti procesiniai sprendimai yra priimti dėl kito Tarnybos sprendimo pareiškėjos atžvilgiu. Tuo tarpu šioje nagrinėjamoje byloje Komisija vertina Tarnybos 2025-05-12 priimto Sprendimo teisėtumą ir pareiškėjos nurodyti procesiniai sprendimai kitose bylose dėl kitų Tarnybos sprendimų šios bylos išsprendimui neturi teisinės reikšmės.

Komisija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, nurodytą teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, prieina prie išvados, kad Tarnybos Sprendimas yra pagrįstas, teisėtas, priimtas pagal Įstatymo nuostatas, todėl skunde nurodytų argumentų pagrindu nėra pagrindo jo naikinti. Pareiškėjos skundo antrasis reikalavimas įpareigoti atsakovę nedelsiant priimti sprendimą dėl advokato pareiškėjai skyrimo nurodytoje Klaipėdos apygardos teismo civilinėje byloje laikytinas išvestiniu skundo reikalavimu, todėl, Komisijai nustačius, jog Tarnybos Sprendimas yra pagrįstas ir teisėtas, išvestinis reikalavimas taip pat negali būti tenkinamas. Pareiškėjos skundas atmetamas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos (duomenys neskelbtini) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskūsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Edvardas Jucius

Komisijos nariai

Giedrius Jakubėnas

Remigijus Kalašnykas